

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 12Co/6/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8111227340
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 02. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Tóth
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2013:8111227340.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Tótha a členov senátu JUDr. Petra Šama a JUDr. Jozefa Škraba, v právnej veci žalobcu: Home Credit Slovakia, a.s., Teplická 7434/147, Piešťany, IČO: 36 234 176, proti žalovanému: J. U., nar. XX.X.XXXX, naposledy bytom K. X, L., zastúpený opatrovníčkou JUDr. J. P., vyššou súdnou úradníčkou Krajského súdu v L., v konaní o zaplatenie 5.901,55 € s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 28.9.2012 pod č. k. 14C/44/2012 - 42, jednohlasne takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti, t.j. vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a o trovách konania.

N e p r i z n á v a žalovanému náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Okresný súd Prešov rozsudkom č. k. 14C/44/2012 - 42 zastavil konanie v časti o zaplatenie sumy 29,82 €, žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumy 2.118,14 € spolu s 0,024 % - ným denným úrokom z omeškania od 1.9.2012 do zaplatenia, v prevyšujúcej časti žalobu zamietá, náhradu trov konania účastníkom nepriznáva. V odôvodnení rozhodnutia súd, uviedol, že žalobca sa domáhal zaplatenia sumy 5.871,43 € spolu s 0,024 % - ným denným úrokom z omeškania od 24.7.2009 do zaplatenia a náhrady trov konania. Dňa 24.4.2008 žalobca uzatvoril so žalovaným úverovú zmluvu na poskytnutie sumy 90.000,- Sk, ktorá mala byť splatená v 72 splátkach po 2.910,- Sk. Keďže žalovaný úver nesplácal, žalobca listom z 23.7.2009 vyzval žalovaného na vrátenie celého úveru (tzv. zosplatenie úveru) vo výške 5.901,55 €, v ktorej bola zahrnutá aj zmluvná pokuta 29,82 €. Na pojednávaní dňa 28.9.2012 žalobca zbral žalobu späť v časti zmluvnej pokuty 29,82 €.

Platobný rozkaz okresného súdu nebolo možné doručiť žalovanému, ktorému neskôr bol ustanovený opatrovník. Ten sa k žalobe nevyjadril.

Z vykonaného dokazovania súd má preukázané, že došlo k uzavretiu úverovej zmluvy č. 3804175483 na sumu 90.000,- Sk, ktorý úver mal byť vrátený v 72 splátkach po 2.910,- Sk (96,55 €). Podľa hlavy 6 § 3 písm. a) úverových zmluvných podmienok spoločnosti Home Credit Slovakia, a.s., klient je povinný celý čerpaný úver splatiť na požiadanie spoločnosti v prípade, ak sa klient oneskoril s platením aspoň dvoch splátok, alebo sa oneskoril s platením jednej splátky po dobu dlhšiu ako 3 mesiace. Podľa Hlavy 6 § 6 v prípade vzniku akejkoľvek zo skutočností vedených pod písm. a), b), a c) § 3 tejto Hlavy ak je jej dôsledkom vznik povinnosti klienta uhradiť spoločnosti celý poskytnutý úver, je klient povinný uhradiť spoločnosti súčasne s úverom aj zmluvnú pokutu vo výške ušlého úroku, čiže čiastku, na ktorú

by spoločnosti vznikol z titulu úveru nárok, ak by bol úver riadne splácaný v dohodnutých splátkach. Spoločnosť je oprávnená v týchto prípadoch úveru po zosplatnení neúročiť.

Zo založených listín dokazovania vyplýva, že žalovaný zaplatil na úver celkove 869,31 €. Listom z 26.2.2010 žalobca požiadal o zosplatnenie celého úveru s výzvou k úhrade do 15 dní od spísania tohto listu (23.7.2009).

Zmluvný vzťah účastníkov súd posudzoval podľa § 497 a následne Obchodného zákonníka č. 513/1991 Zb., že zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky. Podľa § 261 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka sa touto časťou zákona spravidla bez ohľadu na povahu účastníkov záväzkové vzťahy zo zmluvy o úvere (§ 497). Podľa § 506 Obchodného zákonníka ak je dlžník v omeškaní s vrátením viac ako dvoch splátok alebo jednej splátky po dobu dlhšiu ako 3 mesiace, je veriteľ oprávnený od zmluvy odstúpiť a požadovať, aby dlžník vrátil dlžnú sumu s úrokmi.

Súd prv ako začal prejednávať vec zaoberal sa výškou dohodnutého úroku z úveru, ktorý podľa zmluvy predstavoval 32,84 % ročne (podľa výpočtu súdu úrok predstavuje 22,13 % ročne). Súd preveroval úrokové miery dlhodobých úverov v bankách a zistil, že v čase uzavretia zmluvy, t.j. v apríli 2008 priemerná úroková sadzba peňažných ústavov bola 7,56 % ročne, a pri úveroch nad 5 rokov to bolo 11,32 % ročne. Dohodnutý úrok medzi žalobcom a žalovaným predstavuje viac ako dvojnásobok priemernej úročnej sadzby peňažných ústavov. Aj priemerná úroková sadzba úverov poskytovaných nefinančnými spoločnosťami v mesiaci apríl 2008 bola 5,77 % ročne, čo by bol skoro štvornásobok dohodnutej úrokovej sadzby z predmetného úveru. Súd v tejto veci konštatuje, že dohoda o výške úrokov musí byť v súlade s § 39 Občianskeho zákonníka č.40/1964 Zb., v opačnom prípade sa prieči dobrým mravom a bol by úkonom absolútne neplatným. Podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatný právny úkon, ktorý svojim obsahom alebo účelom odporuje zákonom, alebo sa prieči dobrým mravom. Pri dojednávaní úrokov z omeškania bol by rozpor so zákonom, ak úroky presiahnu mieru úrokov poskytovaných peňažnými ústavmi v čase uzavretia zmluvy (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 1 MCdo 1/2009 zo dňa 31.7.2009). V tejto veci sa súd zaoberal aj otázkou, či nebankové subjekty môžu z hľadiska vyššej miery rizík pri poskytovaní úveru požadovať vyššie úročné sadzby a v akej výške je možné akceptovať navyšovanie

úrokov. Ak úroky prevyšujú dvojnásobne cenu úverov oproti priemeru bankových úrokov, tak vyššie úroky sú neobhájiteľné a neakceptovateľné. Preto súd považoval predmetný spotrebiteľský úver za absolútne neplatný z dôvodu, že úver bol poskytnutý za neprimerané protiplnenie úroku, teda v rozpore s § 39 Občianskeho zákonníka. Preto je tento právny úkon (zmluva o úvere) neplatná. Ak je zmluva neplatná, potom podľa § 457 Občianskeho zákonníka sú účastníci povinný vrátiť všetko čo si navzájom plnili. Ak žalovaný zaplatil 869,13 € a úver bol poskytnutý v rozsahu 90.000,- Sk (2987,45 €), tak súd zaviazal žalovaného na zaplatenie rozdielu týchto súm 2.118,14 €. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

Súd zastavil v konaní zaplatenie zmluvnej pokuty 29,82 € s poukazom na § 96 ods. 1, 2, 3 O.s.p..

O platení úrokov z omeškania súd rozhodoval s poukazom na § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, že ak ide o omeškanie z plnenia peňažného záväzku má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania. Výška úrokov vyplýva z § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Zz., kde výška úrokov z omeškania je o 8 percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky, platná k 1. dňu omeškania so splnením peňažného záväzku. Úrok z omeškania 0,024 € denne predstavuje 8,76 % ročne, pričom základný úrok z omeškania bol by až 9,25 % ročne, teda priznaný úrok z omeškania je pod hranicou zákonného úroku z omeškania.

O trovách účastníkov bolo rozhodnuté podľa § 142 ods. 2 O.s.p. podľa pomeru úspechu v súdnom konaní. Neúspešnejší žalobca nemá právo na náhradu trov konania. Úspešnejší žalovaný si náhradu trov konania neuplatnil, preto súd náhradu trov konania účastníkom nepriznal.

Proti rozsudku okresného súdu v časti zamietnutia nároku a trov konania dal odvolanie žalobca. Súd vychádzal z absolútnej neplatnosti úverovej zmluvy pre neprimerané protiplnenie (úrok), ktorý je v rozpore s § 39 Občianskeho zákonníka. Odvolateľ poukázal na to, že dojednaný úrok za poskytnutie úveru predstavuje jednak odmenu veriteľa za poskytnutie úveru, ako aj krytie rizika veriteľa v súvislosti s poskytnutím úveru a v neposlednom rade zohľadňuje náklady spojené so získaných zdrojov financovania úveru. Banky poskytujú úvery spravidla klientom, ktorí spĺňajú prísnejšie podmienky poskytovaním záruky za úver. Je rozdielna štruktúra klientov bánk a nebankových subjektov. Podmienky za ktoré poskytujú úvery banky a za akých poskytujú nebankové subjekty sú diametrálne odlišné. Dojednávania vyššej úrokovej sadzby u nebankových subjektov kompenzuje vyššiu mieru rizika. Nebankové subjekty sa orientujú na iné cieľové skupiny klientov, kde poskytovanie úverov v úročných sadbách bánk by výrazne zhoršila ekonomické podmienky nebankových subjektov a vytváralo by im existenčné problémy. Nie je možné porovnávať úrokové miery bánk a nebankových subjektov bez ďalšieho objektívneho zhodnotenia. Poskytnutý úver je telefónna pôžička, kde sa úver vybavoval telefonicky prostredníctvom bezplatnej zákazníckej linky, kde sú nulové poplatky za vybavenia a predčasné splatenia úveru. Súd sa zaoberal neplatnosťou úverovej zmluvy, ale konkrétny právny úkon v celosti neodporuje zákonným ustanoveniam celosti. Ak sa napadá rozpor s dobrými mravmi, tak rozpor s dobrými mravmi môže byť len v prípadoch právnych úkonov, ale tento úkon nie je

v rozpore so zákonom ani zákon neobchádza (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR vo veci 2Cdo

281 / 2005). Dohodnutá úverová zmluva a úrokové sadzby nie sú v rozpore so zákonom ani zákon neobchádzajú. Môže sa hovoriť prípadne o časti neplatnosti právneho úkonu, ale samotná úverová zmluva zostáva naďalej platná. Preto nie je žalovaný zbavený povinnosti splácať svoje záväzky s riadne existujúceho zmluvného vzťahu. Ani Obchodný zákonník nestanovuje výšku úrokov, ale vychádza z kolísavých sadzieb stanovených zákonom č. 566/1992 Zb. o NBS. Rozsudok Krajského súdu v Prešove vo veci 3Co/3/2011 hovorí o neplatnosti dojednania výšky úrokov na 13,84 % ročne a zároveň určuje primerané úroky. Tiež konštatoval, že vo veciach tzv. nebankových subjektov sa vzhľadom na vyššiu mieru rizika vo všeobecnosti dajú akceptovať vyššie úroky a musia sa zohľadniť aj osobitosti prípadu. Žalovaný poukazuje na vyjadrenie generálnej advokátky Verice Trstenjak zo súdneho dvora, ktorá vo veci C-453/10 zdôraznila zodpovednosť potreby spotrebiteľa, ktorý si má pred uzavretím zmluvy zvážiť jej obsah a nespoliehať sa na ochrannú ruku štátu. Jednostranne zvýhodňovaný spotrebiteľ by bol totiž zbavený zodpovednosti pred uzatváraním zmluvných povinností dôkladne navzájom zvážiť výhody a nevýhody a podľa toho rozumne konať. Smernice síce spotrebiteľa chránia v rozsahu, v akom je to nevyhnutné na obnovenie rovnováhy medzi nerovnými stranami, ale nad rámec toho nariaďuje viazanosť zmluvných strán existujúcimi dohodami, ktoré boli uzatvorené dobrovoľne. Neexistuje dôvod oslobodiť spotrebiteľa od povinnosti, ktoré mu ukladá zmluva s rovnocenným partnerom, ak sa k splneniu týchto povinností zaviazal dobrovoľne. Aj podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR vo veci 23CdOs/1201/2003 zo dňa 29.6.2010, zdôraznená potreba ochrany spotrebiteľa má svoje hranice a v žiadnom prípade nie je možné posudzovať ako obranu ľahkomyselnosti a nezodpovednosti spotrebiteľa. Navrhuje zmeniť rozhodnutie súdu prvého stupňa v zamietavej časti a návrhu vyhovieť v celom rozsahu.

Opatrovník žalovaného sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

Krajský súd prejednal vec v medziach v ktorých sa odvolateľ domáhal preskúmania napadnutého rozhodnutia a zistil, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je potrebné potvrdiť v jeho napadnutej odmietavej časti a vo výroku o trovách konania. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia (§ 219 ods. 2 O.s.p.) a k tomu dodáva:

Okresný súd posudzoval úverovú zmluvu z 29.4.2008 ako absolútny obchod podľa § 497 Obchodného zákonníka, kde zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžník poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky. Úver bol poskytnutý v rozsahu 90.000,- Sk so splatnosťou v mesačných splátkach po 2.910,- Sk. Týchto splátok malo byť 72. Pri riadnom ukončení úverovej zmluvy zaplatením poslednej splátky, žalovaný by zaplatil celkovo 209.520,- Sk. V úverovej zmluve sa uvádza ročná úroková sadzba 32,84 %. RPMN (pri spotrebiteľských úveroch: ročná percentuálna miera nákladov) je 39,1 %. Podľa splátkového kalendára žalovaný poslednýkrát zaplatil 96,59 € (2.010,- Sk) 8.2.2009. Celkovo na úver

bolo zaplatených žalovaným 869,31 € (26.188,83 Sk). Odvetdy nie je žiaden záznam o ďalších platbách zo strany žalovaného. Žalobca listom z 23.7.2009 urobil splatenie celého úveru s výzvou k úhrade do 15 dní od dňa spísania tohto listu, na čo bol oprávnený na základe úverových zmluvných podmienok v spoločnosti Home Credit Slovakia, a.s.. Podľa Hlavy 6 § 3, že klient je povinný celý čerpaný úver splatiť na požiadanie spoločnosti v prípade, že klient

sa oneskoril s platením aspoň dvoch splátok, alebo sa oneskoril s platením jednej splátky po dobu dlhšiu ako 3 mesiace. Splatenie celého úveru z hľadiska obsahu znamená využitie možnosti odstúpenia od zmluvy, pretože podľa § 48 ods. 1 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. od zmluvy môže účastník odstúpiť, len ak je to v tomto alebo inom zákone stanovené alebo účastníkmi dohodnuté. Odstúpením od zmluvy sa zmluva od začiatku zrušuje, ak nie je právnym predpisom ustanovené, alebo účastníkmi dohodnuté inak. Obdobne podľa § 344 Obchodného zákonníka od zmluvy možno odstúpiť iba v prípade, ktorý ustanovuje zmluva, alebo tento alebo iný zákon. Z hľadiska úverových zmluvných podmienok žalobcu, tento mohol odstúpiť od úverovej zmluvy pre neplatenie dvoch po sebe nasledujúcich splátok, alebo dlžník je v omeškaní s platením jednej splátky po dobu dlhšiu ako 3 mesiace. V danom prípade zmluvný vzťah účastníkov s odkazom na § 48 ods. 2 Občianskeho zákonníka zanikol, pričom podľa § 349 ods. 1 Obchodného zákonníka odstúpením od zmluvy zmluva zaniká, keď v súlade s týmto zákonom prejav vôle oprávnenej strany odstúpiť od zmluvy je doručený druhej strane. Po tejto dobe nemožno účinky odstúpenia od zmluvy odvolať ani meniť bez súhlasu druhej strany. Podľa § 351 ods. 1 Obchodného zákonníka odstúpením od zmluvy zanikajú všetky práva a povinnosti strán zo zmluvy. Ak žalobca odstúpil od úverovej zmluvy, zmluvný vzťah účastníkov zanikol, a každý z účastníkov je povinný si platiť to, čo si vzájomne plnili. V danom prípade bol poskytnutý úver v rozsahu 90.000,- Sk (2.987,45 €), a žalovaný zaplatil 869,31 € na poskytnutý úver, rozdiel z nevrátených prostriedkov je suma 2.118,14 € tak ako to rozhodol súd prvého stupňa.

Čo sa týka konkrétnej žalovanej výšky úroku z omeškania, kde žalobca žiada 0,024 % denne z dlžnej sumy, tak táto úročná sadzba nie je v rozpore s ustanovením § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka. Ročne je to 8,76 %, čo zodpovedá bežným úrokom z omeškania v rozhodnom období.

Keďže žalobca odstúpil od úverovej zmluvy a zmluvný vzťah účastníkov zanikol, potom nastáva zákonnou povinnosťou každého účastníka vrátiť si to, čo bolo druhej strane plnené. Zaplatenie splátky žalovaného a rozdiel zo sumy poskytnutého úveru zo sumy 90.000,- Sk predstavuje žalovanému sumu 2.118,14 € tak ako to rozhodol súd prvého stupňa. Z toho dôvodu krajský súd potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne, ak vo zvyšku je nárok žalobcu zamietnutý. Zmluvný vzťah zanikol odstúpením od zmluvy. Žalobca nemôže požadovať nesplatené splátky úveru vo výškach podľa splátkového kalendára do doby predpokladaného ukončenia zmluvného vzťahu pri riadnom trvaní úverovej zmluvy.

Okresný súd riešil otázku neplatnosti celej úverovej zmluvy z hľadiska neplatnosti dojednaní úrokov z úveru. Podľa § 41 Občianskeho zákonníka ak sa dôvod neplatnosti vzťahuje len na časť právneho úkonu, je neplatnou len táto časť, pokiaľ z povahy právneho úkonu alebo z jeho obsahu alebo okolností, za ktorých k nemu došlo, nevyplýva, že túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu. V princípe uzavretie úverovej zmluvy znamená dohodu medzi veriteľom a dlžníkom, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy (§ 497 Obchodného zákonníka), a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky. Neplatné dojednanie o platení úrokov z omeškania neznamena nesplatosť celej úverovej zmluvy. Z toho dôvodu námietka žalobcu, že súd nesprávne určuje neplatnosť celej úverovej zmluvy je dôvodná, a súd mal posudzovať len otázku neplatného dojednaní úroku poskytnutého úveru. Podľa § 351 ods. 2 Obchodného zákonníka strana, ktorej pred odstúpením zmluvy poskytla plnenie druhá strana, toto plnenie

vráti, pri peňažnom záväzku spolu s úrokmi vo výške dojednanej zmluvy, alebo pre tento prípad, inak ustanovuje podľa § 502. Súd prvého stupňa mal posudzovať platnosť dojednaní

úroku z poskytnutého úveru. Z hľadiska úverovej zmluvy pri úročnej sadzbe minimálne

32,84 % ročne, z hľadiska vykonaného dokazovania vysoko prekračuje priemernú úrokovú sadzbu peňažných ústavov na poskytované úvery v čase uzavretia zmluvného vzťahu (29.4.2008). Aj keď

žalobca poukazuje na to, že je zameraný na inú klientelu ako peňažné ústavy, pričom poskytuje úvery s vyšším rizikom, odvolací súd je toho názoru, že neoverovaním bonity klientov sám žalobca vyvolal problémy, ak jeho dlžníci nebudú dlh splácať. Pri riadnom overení bonity klientov mohol sa vyhnúť problémom z nesplácania úveru. Preto nie je opodstatnené, neúmerne navyšovanie úrokov pri úveroch oproti bežným sadzbám peňažných ústavov, kde neprimeraná výška úrokov môže znamenať aj úžeru.

Súd prvého stupňa konštatoval, že tak vysoký úrok za rok je neprimerané protiplnenie a je v rozpore s § 39 Občianskeho zákonníka. Preto aj odvolací súd v tejto veci konštatuje, že zmluvný úrok, ak odporuje poctivému obchodnému styku, nemôže podľa § 265 Obchodného zákonníka používať právnu ochranu, pretože výkon práv z dohodnutého úroku z úveru je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku. Nakoľko súd prvého stupňa rozhodol správne, krajský súd potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa v napadnutej zamietavej časti.

Pri rozhodovaní o náhrade trov konania je potrebné vychádzať z pomeru úspechu účastníkov v súdnom konaní tak, ako o tom rozhodoval súd prvého stupňa. Pri náhrade trov konania okresný súd použil ustanovenie § 142 ods. 2 O.s.p., že ak má účastník vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov. Z požadovanej sumy 5.871,73 € (pôvodne žalovaná čiastka 5.901,55 € znížená o zmluvnú pokutu 29,82 €), návrhu vyhovie len v rozsahu 2.118,14 €. Neúspech žalobcu je väčší ako úspech žalovaného, kde došlo k zamietnutiu žaloby v rozsahu istiny 3.753,59 € s príslušným úrokom z omeškania. Neúspešný žalobca nemá právo na náhradu trov konania. Úspešnejší žalovaný náhradu trov konania si neuplatnil, preto rozhodnutie súdu prvého stupňa je správne, ak náhradu trov účastníkom konania nepriznal.

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.. Neúspešný žalobca nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania. Žalovanému trovy v odvolacom konaní nevznikli, preto úspešnému žalovanému nebola priznaná náhrada trov odvolacieho konania.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.